

การพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมมหาวิทยาลัย ปลอดบุหรี่

The Development Model for Teaching and Learning to Promote Smoke-Free University

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิรินธร สิ้นจินดาวงศ์ ดร.เกรียงไกร สัจจะเหตุทัย
และผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติภูมิ มีประดิษฐ์
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
E-mail sirinthorn.si@spu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลการบูรณาการเนื้อหาการควบคุมยาสูบในการเรียนการสอนวิชาพื้นฐาน 2) ศึกษาการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร ที่ส่งเสริมสุขภาพและปลอดยาสูบโดยการมีส่วนร่วมของนักศึกษาและบุคลากร 3) ติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐาน มหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ และ 4) กำหนดรูปแบบการพัฒนาการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ ขอบเขตการวิจัย การบูรณาการเนื้อหาการควบคุมยาสูบในการเรียนการสอนรายวิชา GSC154 วิทยาศาสตร์และสภาพแวดล้อมในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ภาคการศึกษาที่ 1/2560 นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรและบุคลากร จำนวน 300 คน ผู้บริหารเสนอแนะ จัดรูปแบบการพัฒนาการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยศรีปทุม ที่ส่งเสริมมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ และแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1. ผลการบูรณาการสอนรายวิชา GSC154 วิทยาศาสตร์และสภาพแวดล้อมในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพแวดล้อมผลกระทบจากธรรมชาติและมีผลงานคือ บอร์ดณรงค์ป้องกันการสูบบุหรี่ และ VDO ในรูปแบบ YouTube 2. ผลการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร ที่ส่งเสริมสุขภาพและปลอดยาสูบโดยการมีส่วนร่วมของนักศึกษา และบุคลากร มีการจัดกิจกรรมเดินรณรงค์ภายในมหาวิทยาลัย 3. ผลการติดตาม ประเมินผลตามข้อบังคับและเกณฑ์มาตรฐานพัฒนา มหาวิทยาลัยสู่การเป็นมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ มีผลการประเมิน 92.91 คะแนน 4. กำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ 5 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดนโยบายการบูรณาการความรู้ด้านการควบคุมยาสูบในทุกหลักสูตร 2) ด้านวิชาการ สอดแทรกองค์ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาสูบในการเรียนการสอนทุกหลักสูตร 3) ด้านกิจกรรม ส่งเสริมและสนับสนุน ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาสูบ และการดูแลและส่งเสริมสุขภาพให้คำปรึกษาชี้แนะให้เลิกสูบบุหรี่ 4) การเผยแพร่ความรู้และการจัดบรรยากาศภายในมหาวิทยาลัย ประชาสัมพันธ์เชิญชวนลด ละ เลิกบุหรี่ และให้ความรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น Social Media 5) การประเมิน การตรวจกำกับติดตามผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่

คำสำคัญ : การบูรณาการสอน รูปแบบการจัดการเรียนการสอน มาตรฐานมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) study the result of integrated the control of smoking content in teaching general education courses, 2) study the external curriculum activities to promote to be healthy and non-smoking by students' participation and staff's participation, 3) follow and evaluate the results of the procedures based on criteria and smoke-free standards, and 4) determine the development model to promote in teaching and learning Smoke-free University in general education course GSC154 Science and Environment in A Changing world, 1/2560 semester, 2017 academic year Three hundred participants in this activity were students and Sripatum staff attended the external activities. The Five administrators gave suggestions the model to promote Smoke-free University. The research instruments were used the criteria and the evaluation based on Smoke-free University and the administrators' interview. Data analysis was used descriptive statistic and content analysis

The findings showed that: 1. the integrated in teaching GSC154 course Science and Environment in A Changing world made the students learn the impact of the environment effected the nature and students' project for creating the board to prevent "Smoking" and create VDO by using YouTube, 2. the result of external activity, walking campaign in Sripatum university students and staff, 3. the follow up of the evaluation based on the creteria and standards to promte Smoke-free University, the result of this evaluation to The Non-Smoking University was scored 92.91, and 4. the determination of the model for teaching and learning to promte in Smoke-free University are 5 steps as: 1) determine policy to integrate knowledge in control smoking in each curriculum, 2) academic area, put knowledge in preventing "Smoking" in every curriculum, 3) promote and support activities to prevent "Smoking", give a guidance for take good care of students' health, and also consult them "Stop Smoking" for healthy, and 4) distribute knowledge and create university environment, use social media for public relations, and 5) evaluate, control and follow results based on the criteria and standards Of Smoke-free University.

KEYWORDS: Integreation of teaching, Teaching Model, Smoke-free University Standards

บทนำ

ในแต่ละปีทั่วโลกมีผู้เสียชีวิตก่อนเวลาจากการสูบบุหรี่ 6 ล้านคน และตัวเลขนี้จะเพิ่มขึ้นเป็นมากกว่า 8 ล้านคน ในปี ค.ศ. 2030 หากไม่มีการควบคุมการบริโภคยาสูบหรือการสูบบุหรี่อย่างจริงจังการใช้ยาสูบก่อให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างมหาศาล โดยการเพิ่มค่าใช้จ่ายด้านบริการสุขภาพและทำให้คนจนยิ่งยากจนยิ่งขึ้นการทำร้ายสุขภาพต้องใช้เวลาฆ่าแมลงและปุ๋ยเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะเป็นพิษและปนเปื้อนแหล่งน้ำ แต่ละปีการทำร้ายสุขภาพใช้พื้นที่ 26.8 ล้านไร่ ทำให้เกิดการทำลายป่าทั่วโลก ยิ่งกว่านั้นการผลิตยาสูบทำให้เกิดขยะมากกว่า 2 ล้านตันมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ (2560) แผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2558-2562 ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ที่สำคัญในการดำเนินการควบคุมยาสูบของประเทศ ได้แก่ 1) สร้างเสริมความเข้มแข็งและพัฒนาขีดความสามารถในการควบคุมยาสูบ

ของประเทศ 2) ป้องกันมิให้เกิดผู้เสพยาสูบรายใหม่และเฝ้าระวังควบคุมอุตสาหกรรมยาสูบ 3) ช่วยผู้เสพให้เลิกใช้ยาสูบ 4) ควบคุมและเปิดเผยส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ 5) ทำสิ่งแวดลอมให้ปลอดภัย 6) ใช้มาตรการภาษีและปราบปรามเพื่อควบคุมยาสูบ

สำหรับประเทศไทย ผลสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติปี 2557 พบว่า เยาวชนอายุ 15-18 ปี สูบบุหรี่ 353,898 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 และอายุ 19-24 ปี สูบมากถึง 1,059,839 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 นอกจากนี้ ยังพบปัญหาเด็กไทยที่สูบบุหรี่ 7 ใน 10 คน จะเสพติดบุหรี่ไปตลอดชีวิต ไม่สามารถเลิกสูบได้ เท่ากับแต่ละปีประเทศไทยจะมีเยาวชนเข้าสู่วงจรการเสพติดบุหรี่มากถึง 2-2.5 แสนคนต่อปี ส่งผลให้สูญเสียทรัพยากรบุคคลของชาติในอนาคตเนื่องจากความเจ็บป่วยจากสินค้าเสพติดนี้ (กรมควบคุมโรค, 2557)

แผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ พ.ศ. 2553-2557 ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 การป้องกันมิให้เกิดผู้บริโภคนายาสูบรายใหม่ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมให้ผู้บริโภคลดและเลิกใช้ยาสูบ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การลดพิษภัยของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างสิ่งแวดลอมให้ปลอดภัยจากบุหรี่ ยุทธศาสตร์ที่ 5 การสร้างเสริมความเข้มแข็งและพัฒนาขีดความสามารถในการดำเนินงานควบคุมยาสูบของประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 6 การควบคุมการค้าผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ผิดกฎหมาย ยุทธศาสตร์ที่ 7 การแก้ปัญหาการควบคุมยาสูบโดยใช้มาตรการทางภาษี ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเฝ้าระวังและควบคุมอุตสาหกรรมยาสูบ และได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สอง พ.ศ. 2559-2562 ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างเสริมความเข้มแข็งและพัฒนาขีดความสามารถในการควบคุมยาสูบของประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ป้องกันมิให้เกิดผู้เสพยาสูบรายใหม่และเฝ้าระวังธุรกิจยาสูบที่มุ่งเป้าไปยังเด็ก เยาวชนและนักสูบหน้าใหม่ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ช่วยผู้เสพให้เลิกใช้ยาสูบ ยุทธศาสตร์ที่ 4 ควบคุมและเปิดเผยส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ ยุทธศาสตร์ที่ 5 ทำสิ่งแวดลอมให้ปลอดภัยจากบุหรี่ ยุทธศาสตร์ที่ 6 ใช้มาตรการภาษีและปราบปรามเพื่อควบคุมยาสูบ (สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2559)

ผลสำรวจล่าสุด ปี 2558 คนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป มีจำนวนเพิ่มเป็น 56.1 ล้านคน แต่มีคนสูบบุหรี่ 10.9 ล้านคน นั่นคือ จำนวนคนไทยที่สูบบุหรี่ลดลง สวนเท่ากับจำนวนประชากรที่เพิ่มสูงขึ้นถึง 17.6 ล้านคนในระหว่างปี 2534 - 2558 ขณะที่จำนวนคนที่สูบบุหรี่ไม่เพียงแต่ไม่ได้เพิ่มขึ้นแต่กลับลดลงเหลือ 10.9 ล้านคน นั่นคือลดลงจาก 12.3 ล้านคน ในปี 2534 ลดไป 1.4 ล้านคน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2558) แม้ว่าการสูบบุหรี่ของประชากรในวัยทำงานและผู้สูงอายุจะมีแนวโน้มลดลง แต่ยังคงพบว่า วัยรุ่นซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้ายังมีแนวโน้มของการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะวัยรุ่นชายที่มีการสูบบุหรี่เพิ่มมากขึ้นซึ่งอาจเนื่องมาจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีพฤติกรรมอยากลองอยากรู้ และอาจได้รับอิทธิพลมาจากเพื่อนซึ่งชักชวนกันให้สูบบุหรี่ประกอบกับการคิดว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งโก้เก๋อยู่ อารมณ์ดี อิงคภาพ (2557) สาเหตุของการสูบบุหรี่ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากความเครียด ความถี่ในการสูบบุหรี่คือ สูบบางโอกาส สถานที่ในการสูบบุหรี่ พบว่า ไม่เลือกสถานที่ แล้วแต่โอกาส ลักษณะการสูบบุหรี่ คือ จะมีการสูบบุหรี่จำนวน 1-2 ซอง ต่อครั้ง ปริมาณการสูบบุหรี่คือ สูบในจำนวน 1 - 5 มวนต่อวัน และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยถูกชักชวนให้สูบบุหรี่ความถี่ในการรับสัมผัสควันบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง คือ 2 - 3 วันต่อสัปดาห์ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมุ่งมั่นที่จะหาแนวทางการรณรงค์อย่างเข้มข้นและเจาะเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นให้ได้ เพื่อให้วัยรุ่นเหล่านี้เข้าใจถึงโทษของบุหรี่ และปรับทัศนคติใหม่ให้ถูกต้องเพื่อป้องกัน การเป็นนักสูบหน้าใหม่ขณะเดียวกันก็เป็นกำลังใจให้ผู้สูบบุหรี่อยู่แล้วสามารถลดหรือเลิกสูบบุหรี่ได้ในที่สุด

มหาวิทยาลัยศรีปทุมเป็นสถาบันการศึกษาที่ให้การคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่โดยกำหนดให้เป็นเขตปลอดบุหรี่ทั้งหมดตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2549-2550) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่

พ.ศ. 2535 โดยจัดเขตสูบบุหรี่ไว้ให้ แต่ในความเป็นจริงพบว่า นักศึกษาที่สูบบุหรี่มักจะฝ่าฝืนสูบบุหรี่บนอาคารในห้องน้ำของอาคารเรียนแม้ว่าจะติดป้าย “ห้ามสูบบุหรี่” ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความเคยชินและเป็นแบบอย่างของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมสำหรับนักเรียนรุ่นต่อ ๆ ไปจากปัญหาดังกล่าว คณะผู้วิจัยซึ่งเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ถือเป็นภาระหน้าที่ในการพัฒนาสุขภาพของนักศึกษา รวมถึงการป้องกันการบริโภคยาสูบในกลุ่มเยาวชน โดยการสร้างค่านิยมที่ดีให้คนรุ่นใหม่ปราศจากภัยคุกคามสุขภาพ จากการบริโภคยาสูบ และจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพเพื่อสนับสนุนให้เป็นมหาวิทยาลัยแห่งการสร้างเสริมสุขภาพที่ปลอดควันบุหรี่ ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางเพื่อใช้ในการจัดโครงการด้านการป้องกันในมหาวิทยาลัยต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาผลการบูรณาการเนื้อหาการควบคุมยาสูบในการเรียนการสอนวิชาพื้นฐาน
- 2) เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร ที่ส่งเสริมสุขภาพและปลอดยาสูบโดยการมีส่วนร่วมของนักศึกษา และบุคลากร
- 3) เพื่อติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐาน มหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่
- 4) เพื่อกำหนดรูปแบบการพัฒนาการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนการวิจัยเป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพนำ (Qualitative method) โดยใช้การสังเกต การบันทึกข้อมูล การสัมภาษณ์ และรวบรวมผลงานและกิจกรรมที่จัดขึ้น ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ จากข้อมูลคะแนนชิ้นงาน การประเมินตามเกณฑ์มาตรฐาน มหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ และการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ แสดงเป็นความถี่ ร้อยละ

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มที่ 1 อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาพื้นฐาน คัดเลือกอาจารย์ผู้สอนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการอย่างน้อย 2 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์มนนภา เทพสุต และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ กรวยสวัสดิ์ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 1/2560 โดยสุ่มแบบเจาะจงจากอาจารย์ที่สมัครใจ วิชา GSC154 วิทยาศาสตร์และสภาพแวดล้อมในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ภาคการศึกษาที่ 1/2560 จำนวน 6 กลุ่มเรียน จึงใช้นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน และทำชิ้นงาน ที่บูรณาการเนื้อหาวิชากับการควบคุมยาสูบ จำนวน 711 คน

กลุ่มที่ 2 นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรจากคณะต่างๆ และชุมชน โดยสุ่มอย่างง่าย ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร จำนวน 300 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ จัดรูปแบบการพัฒนาการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย ศรีปทุม ที่ส่งเสริมมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ จำนวน 5 คน จากผู้ที่มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ ได้แก่ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้บริหารด้านกิจการนักศึกษาจากคณะต่างๆ ผู้อำนวยการกลุ่มงานกิจการนักศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองทุกขั้นตอน โดยมีรายละเอียด แบ่งออกเป็น 4 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การบูรณาการเนื้อหาการควบคุมยาสูบในการเรียนการสอนวิชาพื้นฐาน

1.1) พิจารณาเนื้อหารายวิชาพื้นฐานที่เปิดสอนในภาคการศึกษาที่ 1/2560 ที่เกี่ยวข้อง เพื่อ
ประชุมร่วมกับผู้รับผิดชอบรายวิชา ให้มีการบูรณาการเนื้อหาการควบคุมยาสูบในรายวิชา GSC154
วิทยาศาสตร์และสภาพแวดล้อมในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง

1.2) จัดทำแผนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้น
ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน และเผยแพร่ความรู้การป้องกันและควบคุมยาสูบ ใน
มหาวิทยาลัย

1.3) กำหนดผลงาน นำเสนอองค์ความรู้ที่เกิดจากการเรียนการสอน ในรูปแบบ รายงาน โปสเตอร์/
บอร์ดความรู้ หรือคลิปวีดิทัศน์ เป็นต้น

ระยะที่ 2 การจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร ที่ส่งเสริมสุขภาพและปลอดภัย และสังเคราะห์องค์ความรู้
การควบคุมยาสูบในมหาวิทยาลัย

2.1) จัดกิจกรรมนอกหลักสูตรโดย จัดให้มีเดินรณรงค์ สื่อประชาสัมพันธ์ รณรงค์ลด ละ เลิก บุหรี่ ให้
นักศึกษาและบุคลากร

2.2) จัดกิจกรรมเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์ผ่าน สื่อโซเชียลมีเดีย ได้แก่ Facebook Fanpage
Youtube และนำสื่อ รณรงค์ดังกล่าวไปเผยแพร่โรงเรียนในชุมชนใกล้เคียง

ระยะที่ 3 การติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐาน มหาวิทยาลัยปลอดภัย

3.1) นำแบบประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมหาวิทยาลัยปลอดภัย มาประเมินการ
ดำเนินงานมหาวิทยาลัยปลอดภัย

3.2) นำผลการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานมาเสนอแนะ เพื่อพิจารณาปรับปรุงการดำเนินการ
มหาวิทยาลัยปลอดภัย

ระยะที่ 4 รูปแบบการพัฒนาการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมมหาวิทยาลัยปลอดภัย

4.1) จัดทำสรุปวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1-2-3 ผลการบูรณาการ ควบคุมยาสูบในการสอน
รายวิชาพื้นฐาน การจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อรณรงค์ ส่งเสริม การควบคุมยาสูบ และผลการประเมิน
ตามเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานมหาวิทยาลัยปลอดภัย

4.2) สัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา เกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรมการ
เรียนการสอน ตามกรอบมาตรฐานมหาวิทยาลัยปลอดภัย และพิจารณากำหนดรูปแบบการพัฒนาการเรียน
การสอน ที่ส่งเสริมมหาวิทยาลัยปลอดภัย

4.3) สรุปกำหนดรูปแบบการพัฒนาการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมมหาวิทยาลัยปลอดภัยของ
มหาวิทยาลัยศรีปทุม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 การวิเคราะห์คะแนนการประเมินชิ้นงาน
และคะแนนประเมินตามเกณฑ์ และตอนที่ 2 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การวิเคราะห์คะแนน

1) ผลการประเมินคะแนนชิ้นงาน ที่ส่งเสริม การควบคุมยาสูบ จากการบูรณาการเนื้อหาใน
รายวิชาพื้นฐาน

2) คะแนนประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานมหาวิทยาลัยปลอดภัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการบูรณาการเนื้อหาการควบคุมยาสูบในการเรียนการสอนวิชาพื้นฐาน

การบูรณาการเนื้อหาการควบคุมยาสูบในการเรียนการสอนรายวิชา GSC154 วิทยาศาสตร์และสุขภาพแวดล้อมในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ภาคการศึกษาที่ 1/2560 จำนวน 6 กลุ่มเรียน รวม 711 คน อาจารย์ผู้สอน 2 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์มนนภา เทพสุด และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ กรวยสวัสดิ์

คำอธิบายรายวิชา: GSC154 วิทยาศาสตร์กายภาพและชีวภาพ ที่ส่งผลกระทบต่อโลกและสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ผลกระทบที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม แนวทางในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในมิติแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน ภัยพิบัติ พลังงานทดแทน การเสริมสร้างสุขภาวะเพื่อพร้อมรับโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ผลการบูรณาการการสอนรายวิชา GSC154 วิทยาศาสตร์และสุขภาพแวดล้อมในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพแวดล้อมในโลก ผลกระทบจากธรรมชาติ และมนุษย์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม โดยประยุกต์กรณีศึกษา มลพิษทางอากาศที่เกิดจากควันบุหรี่ ที่กระทบต่อตัวผู้สูบเอง และผู้ที่อยู่รอบตัว (บุหรี่มือสอง) วิธีการบูรณาการการเรียนรู้ โดยมีการมอบหมายงานให้นักศึกษาไปศึกษาค้นคว้า ถึงสาเหตุของการสูบบุหรี่ของประชาชน ผลกระทบของควันบุหรี่ต่อตนเอง ผู้อื่น และสภาพแวดล้อมทางอากาศ แนวทางแก้ไขบรรเทาควันพิษและบุคลากรไม่สูบบุหรี่ในพื้นที่ห้ามสูบ และระมัดระวังการสูบบุหรี่ รวมถึงส่งเสริมให้เลิกสูบบุหรี่ เพื่อสุขภาพที่แข็งแรงของตนเองและบุคคลรอบตัว

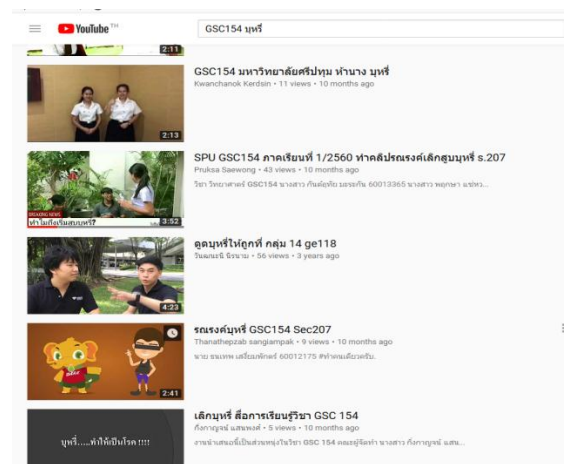
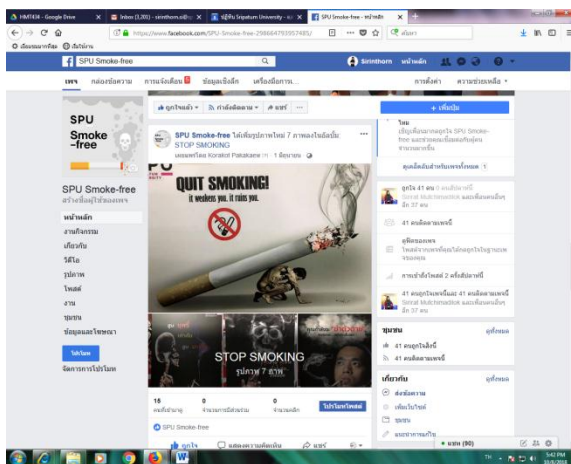
ผลงานการบูรณาการเรียนการสอนกับเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและปลอดภัยยาสูบ จากวิชา GSC154 วิทยาศาสตร์และสุขภาพแวดล้อมในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ที่มอบหมายให้นักศึกษาดำเนินการจัดทำ และดำเนินการเผยแพร่ ได้แก่ บอร์ดรณรงค์ป้องกันการสูบบุหรี่ นำมาเดินรณรงค์ในกิจกรรมภายในมหาวิทยาลัย และนำไปแบ่งปันให้โรงเรียนในชุมชน เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน และให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของบุหรี่ ส่วน Clip VDO หลังจากทีอาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาตรวจและพิจารณาแล้ว กรณีผ่านการพิจารณาจะให้เผยแพร่ผ่านช่องทาง Youtube เพื่อเป็นความรู้และเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจสำหรับสาธารณชน โดยส่วนใหญ่ผลการประเมินอยู่ระดับ 8 คะแนนขึ้นไป จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน

ตอนที่ 2 ผลการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร ที่ส่งเสริมสุขภาพและปลอดภัยยาสูบโดยการมีส่วนร่วมของนักศึกษา และบุคลากร

การจัดกิจกรรมเดินรณรงค์ โครงการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเพื่อมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ ในวันที่ 8 ธันวาคม 2560 เวลา 15.00 น. ณ บริเวณลานรอบมหาวิทยาลัยศรีปทุม มีผู้เข้าร่วมเป็นนักศึกษา จากทุกคณะ และบุคลากรรวม 300 คน มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาสูบ การดูแลสุขภาพของตนเอง และการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษาและบุคลากรในมหาวิทยาลัย โดยมีนักศึกษาจากทุกคณะเข้าร่วม และมีการนำผลงานจากรายวิชา GSC 154 วิทยาศาสตร์และสุขภาพแวดล้อมในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง มาเผยแพร่และร่วมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษ พิษภัยของบุหรี่ และบุคคลรอบข้าง ดังภาพที่ 1 และเผยแพร่ข้อมูลการรณรงค์ป้องกันการสูบบุหรี่ของนักศึกษาผ่านทาง Page Facebook SPU Smoke-Free และ Youtube ดังภาพที่ 2



ภาพที่ 1 ภาพโปสเตอร์ และกิจกรรมเชิญชวนเข้าร่วมกิจกรรมเดินรณรงค์



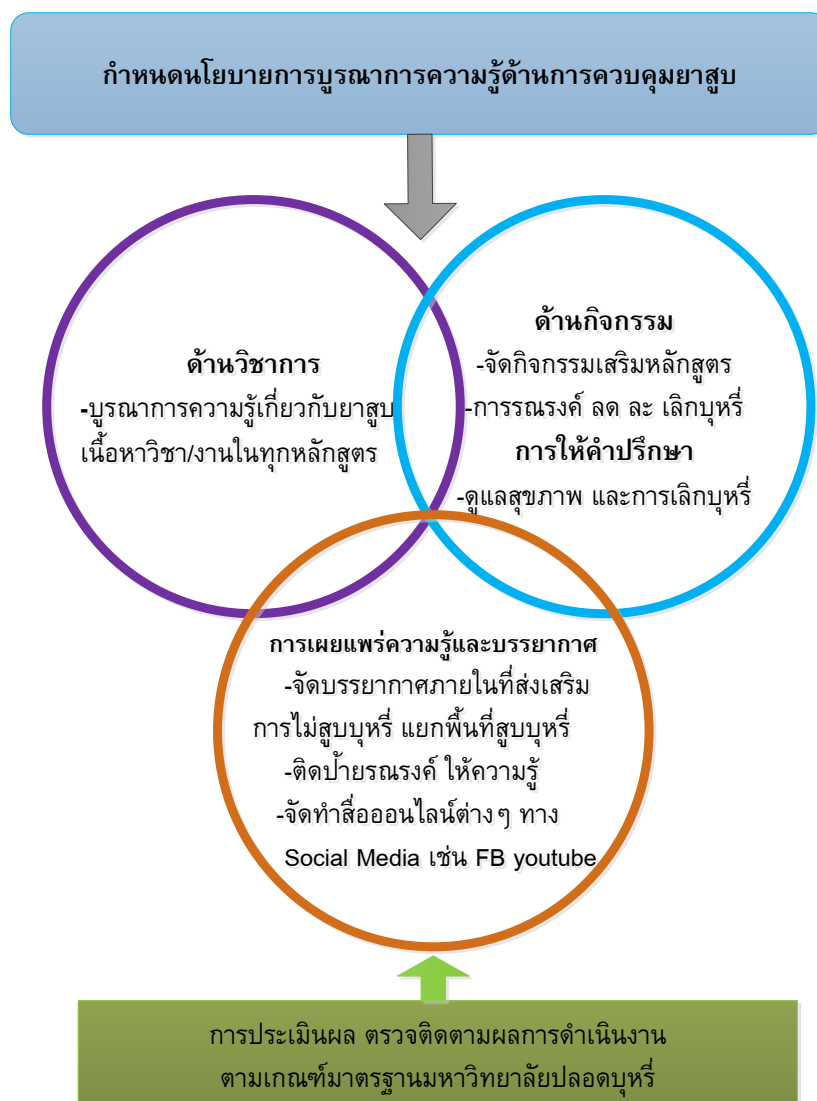
ภาพที่ 2 Facebook SPU Smoke-Free และ Youtube เผยแพร่ผลงานของนักศึกษา

ตอนที่ 3 ผลติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐาน มหาวิทยาลัย ปลอดบุหรี่

ผลการติดตาม ประเมินผลตามข้อบังคับและเกณฑ์มาตรฐานพัฒนามหาวิทยาลัยสู่การเป็น มหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ ผลการประเมินผลการดำเนินงานภาพรวมตามเกณฑ์มาตรฐาน มหาวิทยาลัยปลอด บุหรี่ เมื่อคำนวณถ่วงน้ำหนักแล้ว มีผลการประเมิน 92.91 คะแนน เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบพบว่า ประเด็นที่ 1 มีการดำเนินงานทำให้มหาวิทยาลัยเป็นเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย มีผลการประเมิน 28.75 จากค่าน้ำหนักถ่วง 30 ประเด็นที่ 2 ห้ามขายผลิตภัณฑ์ยาสูบในพื้นที่รับผิดชอบของมหาวิทยาลัย ประเด็นที่ 3 ห้ามการส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบในมหาวิทยาลัย มีผลการประเมินตามเกณฑ์ 10 คะแนน จากค่า น้ำหนักถ่วง 10 ประเด็นที่ 4 การช่วยเลิกบุหรี่ มีผลการประเมิน 12.5 คะแนน จากค่าน้ำหนักถ่วง 15 ประเด็นที่ 5 การจัดกิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมให้ปฏิบัติตามกฎหมาย มีผลการประเมิน 13.33 คะแนน จากค่า น้ำหนักถ่วง 15 ประเด็นที่ 6 การดำเนินการตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยเพื่อมุ่งสู่มหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ มี ผลการประเมิน 18.33 คะแนน จากค่าน้ำหนักถ่วง 20

ตอนที่ 4 การกำหนดรูปแบบการพัฒนาการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ การจัดทำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่

นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ ดำเนินการสรุป สังเคราะห์องค์ความรู้ กระบวนการ แนวทางการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง โดยสังเคราะห์ออกมาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมมหาวิทยาลัยปลอดภัย ดังภาพที่ 3



ภาพที่ 3 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมมหาวิทยาลัยปลอดภัย ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม

จากภาพที่ 3 มหาวิทยาลัยศรีปทุมจะกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมมหาวิทยาลัยปลอดภัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 มหาวิทยาลัยกำหนดเป็นนโยบายการบูรณาการความรู้ด้านการควบคุมยาสูบ ในทุกคณะวิชา และเนื้อหาวิชาในทุกหลักสูตร เพื่อให้อาจารย์และบุคลากรนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 2 ด้านวิชาการ กำหนดให้ทุกหลักสูตร นำองค์ความรู้ แนวคิด โทษพิษภัยของบุหรี่ ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมไปสอดแทรกในการเรียนการสอนทุกหลักสูตร เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในการลด ละ เลิก การสูบบุหรี่

ขั้นตอนที่ 3 ด้านกิจกรรม ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกคณะดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับป้องกันยาสูบหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่ฝ่ายพัฒนามักศึกษานักศึกษาจัดขึ้น ได้แก่ การเข้าร่วมให้ความรู้และเดินรณรงค์ ลด ละ เลิกบุหรี่ นอกจากนี้ จัดให้ศูนย์ให้คำปรึกษา ดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลและส่งเสริมสุขภาพ สำหรับผู้ที่มีปัญหา หรือติดบุหรี่ รวมถึงให้คำปรึกษาชี้แนะให้เลิกสูบบุหรี่

ขั้นตอนที่ 4 การเผยแพร่ความรู้และการจัดบรรยากาศภายในมหาวิทยาลัย ได้แก่ การจัดบรรยากาศภายในที่ส่งเสริมการไม่สูบบุหรี่ และแยกพื้นที่สูบบุหรี่ออกส่วนรวม นอกจากนี้ มีการติดป้ายประชาสัมพันธ์เชิญชวนลด ละ เลิกบุหรี่ หรือให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาสูบนอกจากนี้ เพิ่มช่องทางออนไลน์ ได้แก่ การใช้ Social Media ในการให้ความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงความสูญเสียและสูญเสียเปล่าที่เกิดจากการสูบบุหรี่

ขั้นตอนที่ 5 ดำเนินการรวบรวมข้อมูลและทำการประเมิน การตรวจกำกับติดตามผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่

การอภิปรายผล

1. ผลการบูรณาการสอนรายวิชา GSC154 วิทยาศาสตร์และสภาพแวดล้อมในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพแวดล้อมในโลก ผลกระทบจากธรรมชาติและมนุษย์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม การบูรณาการการเรียนการสอนกับเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและปลอดยาสูบ ได้มอบหมายงานกลุ่มที่เกี่ยวข้อง 2 ชิ้น ได้แก่ 1) จัดทำบอร์ดรณรงค์ป้องกันการสูบบุหรี่ 2) จัดทำ VDO ในรูปแบบ You-Tube การประเมินผลงานการบูรณาการเรียนการสอนกับเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและปลอดยาสูบ จากวิชา GSC154 วิทยาศาสตร์และสภาพแวดล้อมในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ที่มอบหมายให้นักศึกษาดำเนินการจัดทำ และดำเนินการเผยแพร่ ได้แก่ บอร์ดรณรงค์ป้องกันการสูบบุหรี่ นำมาเดินรณรงค์ในกิจกรรมภายในมหาวิทยาลัย และนำไปแบ่งปันให้โรงเรียนในชุมชน เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน และให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของบุหรี่ ส่วน Clip VDO หลังจากที่อาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาตรวจและพิจารณาแล้ว กรณีผ่านการพิจารณาจะให้เผยแพร่ผ่านช่องทาง You tube เพื่อเป็นความรู้และเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจสำหรับสาธารณชน **สอดคล้อง** กับงานวิจัยของเรณูวัฒน์ โคตรพัฒน์ และคณะ (2554) ศึกษาเรื่อง ผลการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนวิชาการควบคุมยาสูบกับวิชาปฏิบัติการพยาบาลครอบครัวและชุมชน 2 สำหรับ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม ผลวิจัยพบว่า ผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการวิชาการควบคุมยาสูบ เมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการเรียนการสอนวิชาการควบคุมยาสูบ พบว่าคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการเรียนการสอนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนจำแนกตามชุดการเรียนรู้ภาพรวม พบว่านักศึกษาพยาบาล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริการเยี่ยมบ้านให้คำแนะนำการควบคุมยาสูบของนักศึกษาภาพรวม พบว่าผู้รับบริการเยี่ยมบ้าน มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร ที่ส่งเสริมสุขภาพและปลอดภัย โดยมีส่วนร่วมของนักศึกษา และบุคลากร ได้แก่ การจัดกิจกรรมเดินรณรงค์ โครงการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเพื่อมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ ภายในมหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาสูบ การดูแลสุขภาพของตนเอง และการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษาและบุคลากรในมหาวิทยาลัย โดยมีนักศึกษาจากทุกคณะเข้าร่วม และมีการนำผลงานจากรายวิชา GSC 154 วิทยาศาสตร์และสภาพแวดล้อมในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง มาเผยแพร่และร่วมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษ พิษภัยของบุหรี่ และบุคลากรรอบข้างและ การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการป้องกันยาสูบ และการให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของการสูบบุหรี่ ผ่านบอร์ดประชาสัมพันธ์ และผ่านสื่อออนไลน์ ได้แก่ Facebook Fanpage และ Youtube **สอดคล้องกับ**งานวิจัยของ เกรียงไกร พัฒนกุลโกเมธ (2552) ศึกษาเรื่อง ทศนคติและความพึงพอใจของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อสื่อรณรงค์เพื่อการงดสูบบุหรี่ที่ใช้กลยุทธ์การรณรงค์ด้วยความกลัว ผลการวิจัยพบว่า 1. ประเภทของสื่อรณรงค์ที่ใช้กลยุทธ์การรณรงค์ด้วยความกลัว ที่ผู้รับสารเปิดรับมากที่สุด คือ สื่อประเภทภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ 2. การเปิดรับสื่อรณรงค์เพื่อการงดสูบบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อสื่อรณรงค์เพื่อการงดสูบบุหรี่ที่ใช้กลยุทธ์การรณรงค์ด้วยความกลัว 3. การเปิดรับสื่อรณรงค์เพื่อการงดสูบบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อสื่อรณรงค์เพื่อการ งดสูบบุหรี่ที่ใช้กลยุทธ์การรณรงค์ด้วยความกลัว 4. ทศนคติที่มีต่อสื่อรณรงค์เพื่อการงดสูบบุหรี่ที่ใช้กลยุทธ์การรณรงค์ด้วยความกลัว มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจที่มีต่อสื่อรณรงค์เพื่อการงดสูบบุหรี่ที่ใช้กลยุทธ์การรณรงค์ด้วยความกลัว

3. ผลการติดตาม ประเมินผลตามข้อบ่งชี้และเกณฑ์มาตรฐานพัฒนามหาวิทยาลัยสู่การเป็นมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ ผลการประเมินผลการดำเนินงานภาพรวมตามเกณฑ์มาตรฐาน มหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ เมื่อคำนวณถ่วงน้ำหนักแล้ว มีผลการประเมิน 92.91 คะแนน เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบพบว่า ประเด็นที่ 1 มีการดำเนินงานทำให้มหาวิทยาลัยเป็นเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมายมีผลการประเมิน 28.75 จากค่าน้ำหนักถ่วง 30 ประเด็นที่ 2 ห้ามขายผลิตภัณฑ์ยาสูบในพื้นที่รับผิดชอบของมหาวิทยาลัย ประเด็นที่ 3 ห้ามการส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบในมหาวิทยาลัย มีผลการประเมินตามเกณฑ์ 10 คะแนน จากค่าน้ำหนักถ่วง 10 ประเด็นที่ 4 การช่วยเหลือบุหรี่ มีผลการประเมิน 12.5 คะแนน จากค่าน้ำหนักถ่วง 15 ประเด็นที่ 5 การจัดกิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมให้ปฏิบัติตามกฎหมาย มีผลการประเมิน 13.33 คะแนน จากค่าน้ำหนักถ่วง 15 ประเด็นที่ 6 การดำเนินการตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยเพื่อมุ่งสู่มหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ มีผลการประเมิน 18.33 คะแนน จากค่าน้ำหนักถ่วง 20 **สอดคล้องกับ**บทความของปราณี เทียมใจและปรัชญาพร อิศาระ(2555) เรื่อง การพัฒนามหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ต้นแบบโดย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการพัฒนามหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ต้นแบบ มีกระบวนการพัฒนา 8 ขั้นตอน คือ 1) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน 2) สืบหาข้อมูลการสูบบุหรี่และการสัมผัสบุหรี่มือสอง 3) เสนอผลการสำรวจข้อมูลและแผนปฏิบัติงานต่อผู้บริหารมหาวิทยาลัย 4) สร้างคู่มือ 5) พัฒนาแกนนำ 6) สนับสนุนการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 7) พัฒนาพื้นที่ปลอดบุหรี่ 8) พัฒนาศิลนิกเลิกบุหรี่ ผลลัพธ์ พบว่า นิสิตมีการสูบบุหรี่สูงกว่าบุคลากร ส่วนใหญ่ของผู้เข้าร่วมโครงการเห็นด้วยกับการห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ มีการรณรงค์เรื่องมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ มีผู้เข้าร่วมบำบัดในคลินิกจำนวน 34 คน ซึ่งเลิกได้และอยู่ในระหว่างการเลิก จำนวน 28 คน

และงานวิจัยของอาภารัตน์ อิงคภากร (2557) ศึกษาเรื่อง ความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนิสิตชาย ระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตบางเขน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของนิสิตชาย ระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตบางเขน 2. เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ของนิสิตชาย ระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตบางเขน 3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนิสิตชาย ระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตบางเขน ผลการวิจัยพบว่าความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนิสิตชายระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตบางเขน มีความสัมพันธ์กัน เนื่องจาก นิสิตส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ในระดับสูง และมีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่เชิงบวกอยู่ในระดับดีจึงส่งผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ที่พบว่านิสิตคณะศึกษาศาสตร์ไม่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่

4. การกำหนดรูปแบบการพัฒนาการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่

ส่วนที่ 1 ผลการสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ ใน 4 ประเด็น ได้แก่ 1) การบูรณาการเนื้อหา การควบคุมยาสูบ 2) องค์กรความรู้ด้านการควบคุมยาสูบภายในมหาวิทยาลัย 3) การจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรที่ส่งเสริมสุขภาพและปลอดยาสูบ 4) การประเมินผลตามเกณฑ์มาตรฐานมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่

ส่วนที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีปทุมจะกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) มหาวิทยาลัยกำหนดเป็นนโยบายการบูรณาการความรู้ด้านการควบคุมยาสูบ ในทุกคณะวิชา และเนื้อหาวิชาในทุกหลักสูตร เพื่อให้บุคลากรนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม 2) ด้านวิชาการ กำหนดให้ทุกหลักสูตร นำองค์ความรู้ แนวคิด โทษภัยของบุหรี่ ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมไปสอดแทรกในการเรียนการสอนทุกหลักสูตร เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในการลด ละ เลิก การสูบบุหรี่ 3) ด้านกิจกรรม ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกคณะดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับป้องกันยาสูบหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่ฝ่ายพัฒนากิจกรรมนักศึกษาจัดขึ้น ได้แก่ การเข้าร่วมให้ความรู้และเดินรณรงค์ ลด ละ เลิกบุหรี่ นอกจากนี้ จัดให้ศูนย์ให้คำปรึกษา ดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลและส่งเสริมสุขภาพ สำหรับผู้ที่มีปัญหา หรือติดบุหรี่ รวมถึงให้คำปรึกษาชี้แนะให้เลิกสูบบุหรี่ 4) การเผยแพร่ความรู้และการจัดบรรยายภายในมหาวิทยาลัย ได้แก่ การจัดบรรยายภายในที่ส่งเสริมการไม่สูบบุหรี่ และแยกพื้นที่สูบบุหรี่ออกส่วนรวม นอกจากนี้ มีการติดป้าย ประชาสัมพันธ์เชิญชวนลด ละ เลิกบุหรี่ หรือให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาสูบนอกจากนี้ เพิ่มช่องทางออนไลน์ ได้แก่ การใช้ Social Media ในการให้ความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงความสูญเสียและสุขภาพที่เกิดจากการสูบบุหรี่ 5) ดำเนินการรวบรวมข้อมูลและทำการประเมิน การตรวจกำกับติดตามผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่

สอดคล้องกับแนวคิดงานวิจัยศิริยุญา ชมขุนทด (2554) ศึกษาเรื่อง ผลของโปรแกรมสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตนและการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อความมั่นใจในการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่และความตั้งใจไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตนและการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อความมั่นใจในการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่และความตั้งใจไม่สูบบุหรี่ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีความมั่นใจในการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่และความตั้งใจไม่สูบบุหรี่ภายหลังการทดลองมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มทดลองมีความมั่นใจในการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่และความตั้งใจไม่สูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) มหาวิทยาลัยควรกำหนดเป็นนโยบายการบูรณาการเนื้อหาการควบคุมยาสูบในการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานและวิชาในหลักสูตรของมหาวิทยาลัย
- 2) ผู้บริหารคณะ ควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร ที่ส่งเสริมสุขภาพและปลอดยาสูบ ได้แก่ การจัดกิจกรรมเดินรณรงค์ ให้ความรู้ แจกเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของนักศึกษา และบุคลากร รวมถึงควรมีการเผยแพร่องค์ความรู้สู่ชุมชนรอบมหาวิทยาลัย
- 3) ควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้หน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยดูแล กำกับ การเผยแพร่ความรู้ด้านการควบคุมยาสูบ รวมถึงการควบคุมพื้นที่การสูบบุหรี่ภายในมหาวิทยาลัยและชุมชน จากการลงพื้นที่ปฏิบัติจริง
- 4) มหาวิทยาลัยควรจัดตั้งคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ประเมินผล การดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐาน มหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- 5) มหาวิทยาลัยอื่นๆ ควรกำหนด รูปแบบการพัฒนาการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมมหาวิทยาลัย ปลอดบุหรี่ ที่สอดคล้องกับบริบทของสถาบันและนำตัวอย่างรูปแบบฯของ มหาวิทยาลัยศรีปทุมไปขยายผล การพัฒนามหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพิจารณาส่งเสริมให้จัดทำวิจัยที่มีการเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และส่งเสริมมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ ที่ส่งผลกระทบต่อในแนวกว้างแก่นักศึกษาในสวนรวม
2. ควรจัดทำวิจัยเพื่อศึกษาผลของสื่อสังคมออนไลน์ ที่ใช้เผยแพร่ให้ความรู้ และการรวมพลังเพื่อรณรงค์ลด ละ เลิกการสูบบุหรี่ในมหาวิทยาลัยอย่างเป็นรูปธรรม
3. ควรส่งเสริมให้มีการทำวิจัย เพื่อศึกษาผลของการขับเคลื่อน ประเด็นการควบคุมยาสูบโดย นักศึกษาสู่ชุมชนใกล้เคียง โดยการศึกษาข้อมูลจากชุมชน ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นและข้อเสนอแนะเพื่อการ พัฒนาต่อยอด

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2557. **บุหรี่หรือสุขภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: องค์การ รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- เกรียงไกร พัฒนกุลโกเมธ. 2552. **ทัศนคติและความพึงพอใจของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อ สื่อรณรงค์เพื่อการงดสูบบุหรี่ที่ใช้กลยุทธ์การรณรงค์ด้วยความกลัว**. กรุงเทพมหานคร: คณะ เทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ประภิต วาทีสาธกิจ และ กรองจิต วาทีสาธกิจ. 2547. “**บุหรี่**” สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. เล่มที่ 28: 161.
- ปราณี เทียมใจและปรัชญาพร อิศาระ. 2555. การพัฒนามหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ต้นแบบ โดย คณะ พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา .วารสารพยาบาล .61(1): 1-9.
- รชานนท์ วัฒนใจรัก .2552. “ผลของการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคร่วมกับแรงสนับสนุนทาง สังคมในการพัฒนาพฤติกรรมเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. **วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1: 45-57.

- เรณูวัฒน์ โคตรพัฒน์ และคณะ. 2554. “ผลการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนวิชาการควบคุมยาสูบกับ วิชาปฏิบัติการพยาบาลครอบครัวและชุมชน 2 สำหรับ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม”. วารสารการพยาบาลและการศึกษา. ปีที่ 2 ฉบับที่ 4: 53-65.
- ศิริัญญา ชมขุนทด. 2554. “ผลของโปรแกรมสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตนและการมีส่วนร่วมของครอบครัว ต่อความมั่นใจในการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่และความตั้งใจไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ชาย.” วารสารสาธารณสุขมหาวิทยาลัยบูรพา. ปีที่ 9 ฉบับที่ 1: 92-103.
- สถาบันควบคุมการบริโภคยาสูบ. 2541. พระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรไทย.
- สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2559. แผนยุทธศาสตร์ การควบคุม ยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สอง พ.ศ. 2559- 2562. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มยุทธศาสตร์และพัฒนา องค์การ สำนักควบคุมบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. 2558. พลวัตสุขภาพไทยสู่การขยายเครือข่ายสร้าง เสริมสุขภาพสากล. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. 228 หน้า.
- สุริยเดว ทรีปาตรีและคณะ. 2550. ตำราวิชาการสุขภาพ การควบคุมการบริโภคยาสูบ. กรุงเทพมหานคร: เครือข่ายวิชาชีพสุขภาพเพื่อสังคมไทยปลอดบุหรี่.
- อมรา บุญตะนัย. 2558. การสูบบุหรี่กับการเสื่อมของสมรรถนะทางเพศ. สืบค้นเมื่อ 29 มีนาคม 2561. จาก <http://www.saf.or.th>.
- อาภารัตน์ อิงคภากร. 2557. ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนิสิตชายระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน. ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Scollo, M. M., & Winstanley, M. H. 2008. Tobacco in Australia: Facts and Issues. Third Edition. Melbourne. Cancer Council Victoria. October 4, 2009: 1-18.
- World Health Organization: WHO. 2013. Tobacco. Retrieved March 29, 2018. From http://www.who.int/tobacco/global_report//2013en/.www.google.co.th/search